

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z FIZYKI DLA KLASY III GIMNAZJUM

Przedmiotowy System Oceniania z fizyki obejmuje ocenę wiadomości i umiejętności wynikających z programu nauczania oraz postawy ucznia na lekcji.

Na pierwszej lekcji w roku szkolnym uczniowie zapoznawani są z PSO. Wymagania na poszczególne oceny są udostępniane uczniom. Oceny są jawne, oparte o poznane kryteria.

1. Ocenie podlegają następujące umiejętności i wiadomości:

- Znajomość pojęć oraz praw i zasad fizycznych.
- Opisywanie, dokonywanie analizy i syntezy zjawisk fizycznych.
- Rozwiązywanie zadań problemowych (teoretycznych lub praktycznych) z wykorzystaniem znanych praw i zasad.
- Rozwiązywanie zadań rachunkowych, a w tym:
 - ✓ dokonanie analizy zadania,
 - ✓ tworzenie planu rozwiązania zadania,
 - ✓ znajomość wzorów,
 - ✓ znajomość wielkości fizycznych i ich jednostek,
 - ✓ przekształcanie wzorów,
 - ✓ wykonywanie obliczeń na liczbach i jednostkach,
 - ✓ analizę otrzymanego wyniku,
 - ✓ sformułowanie odpowiedzi.
- Posługiwanie się językiem przedmiotu.
- Planowanie i przeprowadzanie doświadczenia. Analizowanie wyników, przedstawianie wyników w tabelce lub na wykresie, wyciąganie wniosków, wskazywanie źródła błędów.
- Odczytywanie oraz przedstawianie informacji za pomocą tabeli, wykresu, rysunku, schematu.
- Wykorzystywanie wiadomości i umiejętności „fizycznych” w praktyce.
- Systematyczne i staranne prowadzenie zeszytu przedmiotowego.

2. Przy ocenie wyżej wymienionych umiejętności i wiadomości stosowane będą następujące formy oceniania:

- **Prace klasowe**
 - ✓ zapowiadane są z tygodniowym wyprzedzeniem,
 - ✓ oceniane są w terminie do 1 tygodni od daty pisania,
 - ✓ po każdej pracy klasowej dokonuje się analizy błędów i poprawy,
 - ✓ sprawdzające wiadomości i umiejętności, przeprowadzane po zakończeniu każdego działu,

- **Kartkówki**

- ✓ mogą być nie zapowiadane,
- ✓ dotyczą trzech ostatnich tematów,
- ✓ czas trwania 10 – 15 minut,
- ✓ oceniane są w terminie 1 tygodnia od chwili napisania,

- **Wypowiedzi ustne**

- ✓ odpowiedzi z ostatnich trzech tematów, a w przypadku lekcji powtórzeniowej

z całego działu.

- ✓ aktywność na lekcji,
- ✓ dotyczące wiadomości i umiejętności wynikających z aktualnie realizowanych treści programowych (przynajmniej raz w semestrze),

- **Prace domowe**

- ✓ podlegają sprawdzaniu, ale nie zawsze ocenie,

- **Zeszyt przedmiotowy – ćwiczeniowy**

- ✓ sprawdzany minimum raz w semestrze, ale nie zawsze podlega ocenie,
- ✓ sprawdzany pod względem staranności, systematyczności i poprawności rzeczowej.

3. W przypadku sprawdzianów lub kartkówek przyjmuje się skalę punktową przeliczaną na oceny cyfrowe wg kryteriów:

- ocena niedostateczna od 0 do 30%
- ocena dopuszczająca od 31 do 50%
- ocena dostateczna od 51 do 74%
- ocena dobra od 75 do 90%
- ocena bardzo dobra od 91 do 96%
- ocena celująca od 97 do 100%

4. Zasady poprawiania ocen

- Uczeń ma prawo poprawić ocenę niedostateczną z pracy klasowej w ciągu dwóch tygodni po oddaniu pracy. Dla wszystkich chętnych ustala się jeden termin poprawy. Do dziennika, obok oceny uzyskanej poprzednio, wpisuje się ocenę „poprawioną”.
- W przypadku nieobecności ucznia na lekcji podczas pracy klasowej ma on obowiązek w terminie ustalonym przez nauczyciela, napisać pracę klasową,
- Uczeń, który w terminie nie poprawi oceny (usprawiedliwieniem może być jedynie zwolnienie lekarskie), traci prawo do poprawy tej pracy,
- Kartkówki, odpowiedzi ustne, prace domowe i oceny za prowadzenie zeszytu nie podlegają poprawie,

- Wystawienia oceny semestralnej i na koniec roku szkolnego dokonuje się na podstawie ocen częściowych, przy czym największą wagę mają oceny z prac klasowych, kartkówki, odpowiedzi ustne i rozwiązywanie zadań. Pozostałe oceny są wspomagające.
- Prace klasowe i inne prace pisemne są przechowywane w szkole do końca bieżącego roku szkolnego.
- Rodzice informowani są o sposobie oceniania z przedmiotu oraz o ocenach częściowych i semestralnych na zebraniach rodzicielskich lub w czasie indywidualnych spotkań rodziców z nauczycielem. Na życzenie rodziców, podczas takich spotkań, są udostępniane do wglądu pisemne prace.

5. Ustalenia końcowe

- Każdy uczeń jest oceniany zgodnie z zasadami sprawiedliwości.
- Każda ocena jest jawna, uzasadniona na prośbę rodziców,
- Uczeń powinien być oceniany systematycznie.
- Nie będzie pozytywnie oceniony uczeń, który uchyla się od oceniania.
- Uczeń ma prawo do dwukrotnego w ciągu semestru zgłoszenia nieprzygotowania do lekcji z określonych obszarów aktywności,
- Nieprzygotowanie nie dotyczy zapowiedzianych prac klasowych i powtórzeń.
- Po wykorzystaniu limitu określonego powyżej uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie ocenę niedostateczną.
- Aktywność na lekcji jest oceniana „plusami”, za 5 zebranych „plusów” uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą. Przez aktywność na lekcji rozumiemy:
 - ✓ częste zgłaszanie się na lekcji i udzielanie poprawnych odpowiedzi,
 - ✓ poprawne rozwiązywanie zadań,
 - ✓ aktywną pracę w grupie,
 - ✓ wykonywanie zadań dodatkowych.
- Przy ocenianiu, nauczyciel uwzględnia możliwości intelektualne ucznia.
- Ocena z przedmiotu nie ma wpływu na ocenę z zachowania

6. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:

ELEKTROSTATYKA

Ocena			
dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra
Uczeń: • wskazuje w otaczającej przykłady elektryzowania ciał przez i dotyk • opisuje sposób elektryzowania ciał tarcie oraz własności ciał	Uczeń: • planuje doświadczenie związane z właściwościami ciał naelektryzowanych tarcie i dotyk oraz wzajemnym oddziaływaniem ciał naładowanych • demonstruje zjawiska	Uczeń: • wyodrębnia z kontekstu zjawisko elektryzowania ciał przez tarcie, czynniki istotne i nieistotne dla doświadczenia • wskazuje sposoby sprawdzenia. czy	Uczeń: • opisuje budowę i działanie maszyny elektrostatycznej • wyszukuje i selekcjonuje informacje dotyczące ewolucji poglądów na budowę atomu

w ten sposób wymienia rodzaje ładunków i odpowiednio je oznacza rozdziela ładunki jednoimienne i różnoimienne posługuje się symbolem ładunku elektrycznego i jego jednostką w opisuje przebieg i wynik doświadczenia związanego z wzajemnym oddziaływaniem ciał naładowanych, wyciąga wnioski i schematyczny rysunek obrazujący doświadczenia formułuje jakościowe prawo odróżnia przewodniki od izolatorów, odpowiednie przykłady podaje treść zasad zachowania elektrycznego bada elektryzowanie ciał przez za pomocą elektroskopu	tarcie oraz wzajemnego naładowanych opisuje przebieg i wynik doświadczenia związanego z elektryzowaniem ciał przez tarcie i wyjaśnia rolę użytych przyrządów i schematyczny rysunek obrazujący doświadczenia opisuje jakościowo oddziaływanie jednoimiennych i różnoimiennych opisuje budowę atomu odróżnia kation od anionu planuje doświadczenie związane z wzajemnym oddziaływaniem ciał naładowanych, wskazuje czynniki i nieistotne dla wyniku bada doświadczenia, od czego oddziaływania ciał naładowanych stosuje jakościowe prawo Coulomba w prostych zadaniach, posługując się proporcjonalnością prostą wyszukuje i selekcjonuje informacje dotyczące życia i dorobku uzasadnia podział na przewodniki i na podstawie ich budowy wskazuje przykłady wykorzystania przewodników i izolatorów w życiu codziennym	naelektryzowane i jak jest posługuje się pojęciem ładunku jako wielokrotności ładunku (ładunku elementarnego) wyjaśnia, jak powstają jony dodatni i szacuje rząd wielkości wyniku i na tej podstawie ocenia obliczanych wielkości fizycznych podaje treść prawa Coulomba "wyjaśnia znaczenie pojęcia pola elektrostatycznego, wymienia Elektrostatycznych ^R rozwiązuje proste zadania z zastosowaniem prawa Coulomba porównuje sposoby elektryzowania przez tarcie i dotyk (wyjaśnia, że polegają na przepływie elektronów, i analizuje kierunek przepływu ^R bada doświadczenia przez indukcje ^R opisuje elektryzowanie ciał przez stosując zasadę zachowania ładunku elektrycznego i prawo Coulomba posługuje się informacjami z analizy przeczytanych tekstów (w popularnonaukowych), dotyczących występowania i wykorzystania elektryzowania ciał, wykorzystania	"projektuje i przeprowadza przedstawiające kształt linii pola elektrostatycznego ^R rozwiązuje złożone zadania z zastosowaniem prawa Coulomba przeprowadza doświadczenie że przewodnik można ^R wskazuje w otaczającej przykłady elektryzowania ciał przez ^R posługuje się pojęciem dipola ^R opisuje wpływ elektryzowania ciał organizm człowieka
	opisuje sposoby elektryzowania ciał tarcie i dotyk stosuje zasadę zachowania ładunku elektrycznego wyjaśnia, na czym polegają i uziemienie	przewodników i izolatorów, pioruna i działania piorunochronu	

dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra
Uczeń: • posługuje się (intuicyjnie) pojęciem elektrycznego i jego jednostka w • podaje warunki przepływu prądu elektrycznego w obwodzie • posługuje się pojęciem natężenia elektrycznego i jego jednostka w • wymienia przyrządy służące do napięcia i natężenia prądu • rozróżnia sposoby łączenia obwodu elektrycznego: szeregowy i równoległy • stosuje zasadę zachowania ładunku elektrycznego • opisuje przebieg i wynik przyrządów i wykonuje rysunek obrazujący układ • odczytuje dane z tabeli; zapisuje w formie tabeli • rozpoznaje zależność rosnąca oraz proporcjonalność prosta na danych z tabeli lub na podstawie posługuje się proporcjonalnością • przelicza podwielokrotności i (przedrostki mili-, kilo-); przelicza czasu (sekunda, minuta, godzina)	Uczeń: • opisuje przepływ prądu w jako ruch elektronów swobodnych, kierunek przepływu elektronów • wyodrębnia zjawisko przepływu elektrycznego z kontekstu • buduje proste obwody elektryczne • podaje definicję natężenia prądu elektrycznego • informuje, kiedy natężenie prądu • wyjaśnia, czym jest obwód wskazuje: źródło energii przewody, odbiornik energii gałąź i węzeł • rysuje schematy prostych obwodów symboli elementów: ogniwa, wyłącznika, woltomierza, • buduje według schematu proste elektryczne • formułuje I prawo Kirchhoffa • rozwiązuje proste zadania z wykorzystaniem I prawa do węzła dochodzą trzy przewody) •^R rozróżnia ogniwo, baterie i • wyznacza opór elektryczny żarówki za pomocą woltomierza i amperomierza	Uczeń: • planuje doświadczenie związane z prostego obwodu elektrycznego • rozwiązuje proste zadania stosując do obliczeń związek natężeniem prądu, wielkością elektrycznego i czasem; szacuje wielkości spodziewanego wyniku, a podstawie ocenia wartości wielkości fizycznych • planuje doświadczenie związane z prostych obwodów elektrycznych pomiarem natężenia prądu i elektrycznego, wybiera właściwe pomiaru, wskazuje czynniki istotne rzęd wielkości spodziewanego • mierzy natężenie prądu włączając amperomierz do obwodu szeregowo, oraz napięcie, włączając woltomierz do obwodu równoległe; wyniki z dokładnością do 2-3 cyfr znaczących; przelicza (przedrostki mikro-, mili-) • rozwiązuje złożone zadania z wykorzystaniem I prawa węzła dochodzi więcej przewodów niż trzy)	Uczeń: • rozwiązuje złożone zadania z wykorzystaniem wzoru na elektrycznego • posługuje się pojęciem potencjału elektrycznego jako ilorazu energii potencjalnej ładunku i wartości tego • wyszukuje, selekcjonuje i informację, np. o zwierzetach, które wytwarzać napięcie elektryczne, o G.R. Kirchhoffa •^R planuje doświadczenie związane z przepływem prądu elektrycznego •^R wyjaśnia, na czym polega i dlaczego w doświadczeniu wzrost żarówki •^R wyjaśnia działanie ogniwa Volty •^R opisuje przepływ prądu Gazy • planuje doświadczenie związane z wyznaczaniem oporu opornika za pomocą woltomierza i amperomierza, wskazuje czynniki i nieistotne dla wyniku • bada zależność oporu elektrycznego długości przewodnika, pola jego przekroju

• wymienia formy energii, na jakie jest energia elektryczna we urządzeniach, np. używanych w gospodarstwie domowym • posługuje się pojęciami pracy i elektrycznego • wskazuje niebezpieczeństwa z użytkowaniem domowej instalacji elektrycznej	• formułuje prawo Ohma • posługuje się pojęciem oporu i jego jednostką w układzie SI • sporządza wykres zależności od przyłożonego napięcia na danych z tabeli (oznaczenie na osiach): odczytuje dane z • stosuje prawo Ohma w prostych elektrycznych • posługuje się tabelami wielkości w celu wyszukania oporu • rozwiązuje proste zadania z wykorzystaniem prawa Ohma • podaje przykłady urządzeń, w których energia elektryczna jest zamieniana w inne rodzaje energii; wymienia te formy • oblicza pracę i moc prądu (w jednostkach układu SI) • przelicza energię elektryczną w kilowatogodzinach na dżule i • wyznacza moc żarówki (zasilanej z pomocą woltomierza i • rozwiązuje proste zadania z wykorzystaniem wzorów na pracę prądu elektrycznego •^R oblicza opór zastępczy dwóch połączonych szeregowo lub • rozwiązuje zadania obliczeniowe, wielkości dane i szukane, przelicza podwielokrotności i wielokrotności (przedrostki mikro-, mili-, kilo-, zapisuje wynik obliczenia przybliżony (z dokładnością do 2-3 znaczących) • opisuje zasady bezpiecznej domowej instalacji elektrycznej • wyjaśnia rolę bezpiecznika w instalacji elektrycznej, wymienia bezpieczników	•^R demonstruje przepływ prądu przez ciecz •^R opisuje przebieg i wynik związany z badaniem przepływu elektrycznego przez ciecz •^R podaje warunki przepływu prądu elektrycznego przez ciecz, prądu elektrycznego w elektrolicie •^R buduje proste źródło energii (ogniwo Volty lub inne) •^R wymienia i opisuje chemię elektrycznej • posługuje się pojęciem niedepności pomiarowej • wyjaśnia, od czego zależy opór • posługuje się pojęciem oporu • wymienia rodzaje oporników • szacuje rząd wielkości wyniku, a na tej podstawie ocenia obliczanych wielkości fizycznych • przedstawia sposoby wytwarzania elektrycznej i ich znaczenie dla środowiska przyrodniczego • opisuje zamianę energii elektrycznej w energię (pracę) mechaniczną • planuje doświadczenie związane z wyznaczaniem mocy żarówki z baterii) za pomocą woltomierza i amperomierza • posługuje się pojęciami natężenia i prądu elektrycznego, wyjaśnia, dwoma punktami obwodu panuje napięcie 1 V •^R posługuje się pojęciem oporu •^R wyznacza opór zastępczy dwóch oporników połączonych szeregowo •^R oblicza opór zastępczy większej oporników połączonych szeregowo równoległe • opisuje wpływ prądu elektrycznego na organizmy żywe	poprzedniego i materiału, z którego zbudowany • rozwiązuje złożone zadania z wykorzystaniem prawa Ohma i między oporem przewodnika a jego długością i polem przekroju • demonstruje zamianę energii w pracę mechaniczną •^R posługuje się pojęciem sprawności odbiornika energii elektrycznej, sprawność silniczka prądu stałego • rozwiązuje złożone zadania z wykorzystaniem wzorów na pracę prądu elektrycznego; szacuje rząd spodziewanego wyniku, a na tej ocenia wartości obliczanych fizycznych • buduje według schematu obwody z oporników połączonych równoległe •^R wyznacza opór zastępczy dwóch oporników połączonych równoległe •^R oblicza opór zastępczy układu w którym występują połączenia i równoległe

Ocena			
dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra
Uczeń: • podaje nazwy biegunów magnesu trwałego i Ziemi • opisuje charakter oddziaływania biegunami magnetycznymi • opisuje zachowanie igły w obecności magnesu • opisuje działanie przewodnika z igłą magnetyczną • buduje prosty elektromagnes • wskazuje w otaczającej • posługuje się pojęciem siły elektrodynamicznej • przedstawia przykłady zastosowania elektrycznego prądu stałego	Uczeń: • demonstruje oddziaływanie magnetycznych • opisuje zasadę działania kompasu • opisuje oddziaływanie magnesów na podaje przykłady wykorzystania tego oddziaływania • wyjaśnia, czym charakteryzują się ferromagnetyczne, wskazuje ferromagnetyków • demonstruje działanie prądu kierunku wychylenia przy zmianie przepływu prądu, zależność od pierwotnego jej ułożenia przewodu), opisuje przebieg i wynik doświadczenia, widać rolę przyrządów i wykonuje rysunek obrazujący układ • opisuje (jakościowo) wzajemne oddziaływanie przewodników, przez płynię prąd elektryczny •^R zauważa, że wokół przewodnika, który płynie prąd elektryczny, magnetyczne • opisuje działanie elektromagnesu i rdzenia w elektromagnesie • demonstruje działanie rdzenia w elektromagnesie, opisuje i wynik doświadczenia, widać rolę przyrządów i wykonuje rysunek obrazujący układ • wskazuje czynniki istotne i nieistotne wyniku doświadczenia • opisuje przebieg doświadczenia z wzajemnym oddziaływaniem z elektromagnesami, widać rolę przyrządów, wykonuje rysunek obrazujący układ i formułuje wnioski (od czego zależy siły elektrodynamicznej)	Uczeń: • planuje doświadczenie związane z oddziaływania między biegunami magnetycznymi magnesów •^R posługuje się pojęciem pola •^R przedstawia kształt linii pola magnesów sztabkowego i • planuje doświadczenie związane z działaniem prądu płynącego w igłę magnetyczną • określa biegunowość magnetyczną prąd elektryczny •^R opisuje pole magnetyczne wokół i wewnątrz zwojniczy, przez którą elektryczny • planuje doświadczenie związane z demonstracją działania • posługuje się informacjami z analizy przeczytanych tekstów (w popularnonaukowych), wyszukuje, selekcjonuje i krytycznie analizuje na temat wykorzystania • demonstruje wzajemne magnesów z elektromagnesami • wyznacza kierunek i zwrot siły dynamicznej za pomocą reguły • demonstruje działanie silnika prądu stałego •^R opisuje zjawisko indukcji elektromagnetycznej •^R określa kierunek prądu •^R widać, na czym polega i przesyłanie energii elektrycznej •^R wykorzystuje zależność między napięcia na uzwojeniu wtórnym i na uzwojeniu pierwotnym a natężenia prądu w uzwojeniu i natężenia prądu w uzwojeniu do rozwiązywania prostych zadań obliczeniowych	Uczeń: • wyjaśnia, na czym polega ferromagnetyka, posługuje się domen magnetycznych •^R bada doświadczalnie kształt linii magnetycznego magnesów i podkowiastego •^R formułuje definicję I A •^R demonstruje i określa kształt i pola magnetycznego za pomocą prawej dłoni elektrodynamicznej • bada doświadczalnie zachowanie zwojniczy, przez którą płynie prąd w polu magnetycznym •^R planuje doświadczenie związane z zjawiska indukcji •^R opisuje działanie prądniczy prądu przemiennego i wskazuje przykłady wykorzystania, charakteryzuje prąd przemienny •^R opisuje budowę i działanie podaje przykłady zastosowania transformatora •^R demonstruje działanie doświadczalnie, od czego zależy napięcia na uzwojeniu wtórnym i na uzwojeniu pierwotnym: bada doświadczalnie związek pomiędzy ilorazem a ilorazem natężenia prądu w uzwojeniu pierwotnym i w uzwojeniu wtórnym •^R posługuje się informacjami z analizy przeczytanych tekstów (w popularnonaukowych) dotyczących zjawiska indukcji wyszukuje, selekcjonuje i informację na temat wytwarzania i przesyłania energii elektrycznej

	• opisuje wzajemne oddziaływanie magnesów z elektromagnesami • wyjaśnia działanie silnika elektrycznego prądu stałego • ^R demonstruje wzbudzenie prądu indukcyjnego		

DRGANIA I FALE

Ocena celująca – treści nadprogramowe

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
Uczeń: • wskazuje w otaczającej rzeczywistości przykłady ruchu drgającego • opisuje przebieg i wynik przeprowadzonego doświadczenia, wyjaśnia rolę użytych przyrządów i wykonuje schematyczny rysunek obrazujący układ doświadczalny • stosuje do obliczeń związek okresu z częstotliwością drgań, rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku, a na tej podstawie ocenia wartości obliczanych wielkości fizycznych, przelicza wielokrotności i podwielokrotności (przedrostki mikro-, mili-, centy-), przelicza jednostki czasu (sekunda, minuta, godzina), zapisuje wynik pomiaru lub obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących) • wyodrębnia ruch falowy (fale mechaniczne) z kontekstu, wskazuje czynniki istotne i nieistotne dla wyniku	Uczeń: • wyodrębnia ruch drgający z kontekstu, wskazuje czynniki istotne i nieistotne dla wyniku doświadczenia • wyznacza okres i częstotliwość drgań ciężarka zawieszzonego na sprężynie oraz okres i częstotliwość drgań wahadła matematycznego, mierzy: czas i długość, posługuje się pojęciem niepewności pomiarowej • zapisuje dane w formie tabeli • posługuje się pojęciami: amplituda drgań, okres, częstotliwość do opisu drgań, wskazuje położenie równowagi drgającego ciała • wskazuje położenie równowagi oraz odczytuje amplitudę i okres z wykresu $x(t)$ dla drgającego ciała • opisuje mechanizm przekazywania drgań z jednego punktu ośrodka do drugiego w przypadku fal na napiętej linie • planuje doświadczenie związane z badaniem ruchu falowego • posługuje się pojęciami: amplituda, okres i częstotliwość, prędkość i długość fali do opisu fal harmoniczych (mechanicznych) • stosuje do obliczeń związku między okresem, częstotliwością, prędkością	Uczeń: • planuje doświadczenie związane z badaniem ruchu drgającego, w szczególności z wyznaczaniem okresu i częstotliwości drgań ciężarka zawieszzonego na sprężynie oraz okresu i częstotliwości drgań wahadła matematycznego • opisuje ruch ciężarka na sprężynie i ruch wahadła matematycznego • analizuje przemiany energii w ruchu ciężarka na sprężynie i w ruchu wahadła matematycznego • ^Rodróżnia fale podłużne od fal poprzecznych, wskazując przykłady • ^Rdemonstruje i opisuje zjawisko rezonansu mechanicznego • wyszukuje i selekcjonuje informacje dotyczące fal mechanicznych, np. skutków działania fal na morzu lub oceanie lub ^Rskutków rezonansu mechanicznego • opisuje mechanizm przekazywania drgań z jednego punktu ośrodka do drugiego w przypadku fal dźwiękowych w powietrzu	Uczeń: • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych i internetu) dotyczącymi pracy zegarów wahadłowych, w szczególności wykorzystania w nich zależności częstotliwości drgań od długości wahadła i zjawiska izochronizmu • ^Ropisuje mechanizm rozchodzenia się fal podłużnych i poprzecznych • ^Rdemonstruje i opisuje zjawiska: odbicia, załamania, dyfrakcji i interferencji fal, podaje przykłady występowania tych zjawisk w przyrodzie • ^Rposługuje się pojęciem barwy dźwięku • ^Rdemonstruje i opisuje zjawisko rezonansu akustycznego, podaje przykłady skutków tego zjawiska • ^Rdemonstruje drgania elektryczne

doświadczenia • demonstruje wytwarzanie fal na sznurze i na powierzchni wody • wyodrębnia fale dźwiękowe z kontekstu, wskazuje czynniki istotne i nieistotne dla wyniku doświadczenia • odczytuje dane z tabeli (diagramu) • rozpoznaje zależność rosnącą i malejącą na podstawie wykresu $x(t)$ dla drgającego ciała i wykresów różnych fal dźwiękowych, wskazuje wielkość maksymalną i minimalną • nazywa rodzaje fal elektromagnetycznych	i długością fali, rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku, a na tej podstawie ocenia wartości obliczanych wielkości fizycznych, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących) • opisuje mechanizm wytwarzania dźwięku w instrumentach muzycznych, głośnikach itp. • posługuje się pojęciami: amplituda, okres i częstotliwość, prędkość i długość fali do opisu fal dźwiękowych • wytwarza dźwięk o większej i mniejszej częstotliwości niż częstotliwość danego dźwięku za pomocą dowolnego drgającego przedmiotu lub instrumentu muzycznego • posługuje się pojęciami: wysokość i głośność dźwięku, podaje wielkości fizyczne, od których zależą wysokość i głośność dźwięku • wykazuje na przykładach, że w życiu człowieka dźwięki spełniają różne role i mają różnoraki charakter • rozróżnia dźwięki, infradźwięki i ultradźwięki, posługuje się pojęciami infradźwięki i ultradźwięki, wskazuje zagrożenia ze strony infradźwięków oraz przykłady wykorzystania ultradźwięków • porównuje (wymienia cechy wspólne i różnice) mechanizmy rozchodzenia się fal mechanicznych i elektromagnetycznych • podaje i opisuje przykłady	• planuje doświadczenie związane z badaniem cech fal dźwiękowych, w szczególności z badaniem zależności wysokości i głośności dźwięku od częstotliwości i amplitudy drgań źródła tego dźwięku • przedstawia skutki oddziaływania hałasu i drgań na organizm człowieka oraz sposoby ich łagodzenia • ^Rrozróżnia zjawiska echa i pogłosu • opisuje zjawisko powstawania fal elektromagnetycznych • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych), m.in. dotyczących dźwięków, infradźwięków i ultradźwięków oraz wykorzystywania fal elektromagnetycznych w różnych dziedzinach życia, a także zagrożeń dla człowieka stwarzanych przez niektóre fale elektromagnetyczne	• ^Rwyjaśnia wpływ fal elektromagnetycznych o bardzo dużej częstotliwości (np. promieniowania nadfioletowego i rentgenowskiego) na organizm człowieka • ^Rrozwiązuje złożone zadania obliczeniowe z zastosowaniem zależności i wzorów dotyczących drgań i fal

	zastosowania fal elektromagnetycznych (np. w telekomunikacji)		

OPTYKA

Ocena celująca – treści nadprogramowe

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
Uczeń: wymienia i klasyfikuje źródła światła, podaje przykłady odczytuje dane z tabeli (prędkość światła w danym ośrodku) wskazuje w otaczającej rzeczywistości przykłady prostoliniowego rozchodzenia się światła demonstruje doświadczalnie zjawisko rozproszenia światła opisuje przebieg i wynik przeprowadzonego doświadczenia, wyjaśnia rolę użytych przyrządów i wykonuje schematyczny rysunek obrazujący układ doświadczalny wymienia i rozróżnia rodzaje zwierciadeł, wskazuje w otoczeniu przykłady różnych rodzajów zwierciadeł bada doświadczalnie skupianie równoległej wiązki światła za pomocą zwierciadła kulistego wklęsłego demonstruje zjawisko załamania światła (zmiany kąta załamania przy zmianie kąta podania – jakościowo) opisuje (jakościowo) bieg promieni przy przejściu światła z ośrodka rzadszego do ośrodka gęstszego optycznie i odwrotnie, posługując się	Uczeń: porównuje (wymienia cechy wspólne i różnice) mechanizmy rozchodzenia się fal mechanicznych i elektromagnetycznych podaje przybliżoną wartość prędkości światła w próżni, wskazuje prędkość światła jako maksymalną prędkość przepływu informacji bada doświadczalnie rozchodzenie się światła opisuje właściwości światła, posługuje się pojęciami: promień optyczny, ośrodek optyczny, ośrodek optycznie jednorodny stosuje do obliczeń związek między długością i częstotliwością fali: rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku i ocenia na tej podstawie wartości obliczanych wielkości fizycznych, przelicza wielokrotności i podwielokrotności (przedrostki mikro-, mili-, centy-); przelicza jednostki czasu (sekunda, minuta, godzina), zapisuje wynik pomiaru lub obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących)	Uczeń: planuje doświadczenie związane z badaniem rozchodzenia się światła wyjaśnia powstawanie obszarów cienia i półcienia za pomocą prostoliniowego rozchodzenia się światła w ośrodku jednorodnym opisuje zjawisko zaćmienia Słońca i Księżyca ^Rbada zjawiska dyfrakcji i interferencji światła, wyodrębnia je z kontekstu, wskazuje czynniki istotne i nieistotne dla wyniku doświadczenia ^Rwyszukuje i selekcjonuje informacje dotyczące występowania zjawisk dyfrakcji i interferencji światła w przyrodzie i życiu codziennym, a także ewolucji poglądów na temat natury światła opisuje skupianie promieni w zwierciadle kulistym wklęsłym, posługując się pojęciami ogniska i ogniskowej oraz wzorem opisującym zależność między ogniskową a promieniem krzywizny zwierciadła kulistego ^Rdemonstruje rozproszenie równoległej wiązki światła na zwierciadle kulistym	Uczeń: ^Ropisuje zjawiska dyfrakcji i interferencji światła, wskazuje w otaczającej rzeczywistości przykłady występowania tych zjawisk ^Ropisuje zjawisko fotoelektryczne, podaje przykłady jego zastosowania ^Rwyjaśnia, dlaczego mówimy, że światło ma dwoistą naturę ^Rrysuje konstrukcyjnie obrazy wytworzone przez zwierciadła wklęsłe posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych, z internetu) dotyczącymi źródeł i właściwości światła, zasad ochrony narządu wzroku, wykorzystania światłowodów, laserów i pryzmatów, powstawania tęczy ^Rrozwiązuje zadania, korzystając z wzorów na powiększenie i zdolność skupiającą oraz rysując konstrukcyjnie obraz wytworzony przez soczewkę ^Rwymienia i opisuje różne przyrządy optyczne (mikroskop, lupa, luneta itd.) ^Rrozwiązuje zadania rachunkowe z zastosowaniem

pojęciem kąta załamania wymienia i rozróżnia rodzaje soczewek	• demonstruje zjawiska cienia i półcienia, wyodrębnia zjawiska z kontekstu • formułuje prawo odbicia, posługując się pojęciami: kąt padania, kąt odbicia • opisuje zjawiska: odbicia i rozproszenia światła, podaje przykłady ich występowania i wykorzystania • wyjaśnia powstawanie obrazu pozornego w zwierciadle płaskim, wykorzystując prawo odbicia • rysuje konstrukcyjnie obrazy wytworzone przez zwierciadła wklęsłe • określa cechy obrazów wytworzone przez zwierciadła wklęsłe, posługuje się pojęciem powiększenia obrazu, rozróżnia obrazy rzeczywiste i pozorne oraz odwrócone i proste • rozwiązuje zadania rachunkowe z zastosowaniem wzoru na powiększenie obrazu, zapisuje wielkości dane i szukane • wskazuje w otaczającej rzeczywistości przykłady załamania światła, wyodrębnia zjawisko załamania światła z kontekstu, wskazuje czynniki istotne i nieistotne dla wyniku doświadczenia • planuje doświadczenie związane z badaniem przejścia światła z ośrodka rzadszego do ośrodka gęstszego optycznie i odwrotnie • demonstruje i opisuje zjawisko rozszczepienia światła za pomocą pryzmatu	wypukłym, posługuje się pojęciem ogniska pozornego • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych, z internetu) dotyczącymi zjawisk odbicia i rozproszenia światła, m.in. wskazuje przykłady wykorzystania zwierciadeł w różnych dziedzinach życia • ^Rformułuje prawo załamania światła • opisuje zjawisko całkowitego wewnętrznego odbicia, podaje przykłady jego zastosowania • ^Rrozwiązuje zadania rachunkowe z zastosowaniem prawa załamania światła • planuje i demonstruje doświadczenie związane z badaniem biegu promieni przechodzących przez soczewkę skupiającą i wyznaczaniem jej ogniskowej • planuje doświadczenie związane z wytwarzaniem za pomocą soczewki skupiającej ostrego obrazu przedmiotu na ekranie • rysuje konstrukcyjnie obrazy wytworzone przez soczewki, rozróżnia obrazy rzeczywiste, pozorne, proste, odwrócone, powiększone, pomniejszone • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych, z internetu), m.in. dotyczącymi narządu wzroku i korygowania	wzoru na zdolność skupiającą układu soczewek, np. szkieł okularowych i oka

	• opisuje światło białe jako mieszaninę barw, a światło lasera – jako światło jednobarwne • opisuje bieg promieni przechodzących przez soczewkę skupiającą (biegnących równoległe do osi optycznej), posługując się pojęciami ogniska, ogniskowej i zdolności skupiającej soczewki • wytwarza za pomocą soczewki skupiającej ostry obraz przedmiotu na ekranie, dobierając doświadczalnie położenie soczewki i przedmiotu • opisuje powstawanie obrazów w oku ludzkim, wyjaśnia pojęcia krótkowzroczności i dalekowzroczności oraz opisuje rolę soczewek w ich korygowaniu • odczytuje dane z tabeli i zapisuje dane w formie tabeli, posługuje się pojęciem niepewności pomiarowej, zapisuje wynik pomiaru lub obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących)	zaburzeń widzenia • ^Ropisuje przykłady zjawisk optycznych w przyrodzie • ^Rposługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych, z internetu), m.in. opisuje przykłady wykorzystania przyrządów optycznych w różnych dziedzinach życia	